

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Tvarosloví a slovní druhy v českých gramatikách francouzštiny

Diplomandka: Jitka Peroutková

Vedoucí práce: PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Rozsah: 72 stran vč. bibliografie

Jitka Peroutková hledá ve své diplomové práci odpověď na otázku, jakým způsobem je v českých gramatikách francouzštiny členěna pasáž o tvarosloví, resp. jaké tendence se zde objevují a jaké důvody mohly jednotlivé autory k daným popisům vést.

V úvodní části textu se diplomandka soustředila na obecně-lingvistickou problematiku slovních druhů. Nejprve identifikovala standardní obecně-lingvistická kritéria pro slovnědruhovou klasifikaci a posléze s pomocí francouzské sekundární literatury sledovala vývoj této klasifikace od řeckých gramatik přes latinské autory až po lingvistiku 20. století, z níž si vybrala především příspěvek Tesnière, Ballyho a Martineta. Autorka si zde případně všímá, že obecně-lingvistická kritéria popsána v úvodu byla v průběhu historie aplikována v různém poměru – a tedy i s různými výsledky na různé jazyky. Drobnou formální slabinou této části jsou tvary vlastních jmen antických autorů, které místy prozrazují, že autorka čerpala výhradně z pramenů francouzských (např. *Priscian* / *Priscien* místo náležitého *Priscianus*, dále *Denis de Thrace* místo *Dionýsios Thrácký*, apod.).

V závěru první části diplomandka srovnává francouzskou a českou lingvistickou tradici a identifikuje slovní druhy, které jsou z komparativního hlediska nějakým způsobem problematické. Ty potom budou předmětem jejího badatelského zájmu.

Ve druhé části práce autorka prezentuje bibliografickou rešerši v České národní knihovně, díky níž se jí podařilo identifikovat relevantní české gramatické příručky o francouzském jazyce vydané v průběhu celého 20. století. Rešerše je provedena korektní metodologií a přinesla náležité výsledky. Diplomandce se podařilo mj. vyvrátit výchozí předpoklad, podle kterého mělo v období socialistického režimu vycházet minimum titulů sledovaného typu.

Finální část práce představovala úkol velmi nesnadný – postihnout a interpretovat rozdíly v popisu slovnědruhovných kategorií v jednotlivých příručkách. Obtížnost úkolu spočívá především v proměnlivé terminologii, která svou variabilní extenzí u jednotlivých autorů popis nutně znepřehledňuje. Autorka se tohoto úkolu zhostila se ctí, třebaže u jednotlivých přehledů by citelně pomohlo, kdyby k názvům slovních druhů připojila *ad illustrandum* i příklady, které by orientaci usnadnily. Pro popis jednotlivých kategorií si stanovila metodologický postup (např. na s. 41 pro determinanty, členy a adjektiva), díky němuž se jí podařilo v nepřehledném materiálu neztratit směr. Dílčím nejasnostem se místy vyhnout nepodařilo – např. v oddíle *částice* na s. 59 není zřejmé, v jakém smyslu klíčový termín *částice* chápe; v pasáži o *záporu* (s. 62) by bylo patrně lepší hovořit o *záporkách*.

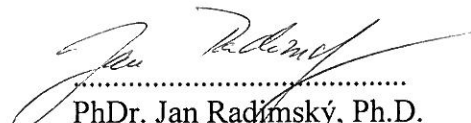
Bohatý materiál a metodologicky korektní postup umožnil diplomandce vyvodit relevantní závěry (s. 63-64). Konstatuje zde, že v chápání číslovek hraje roli především odlišná lingvistická tradice českého a francouzského prostředí (preference sémantického kritéria v češtině), neboť dané jednotky v obou jazycích existují. Pojetí částic vidí jako nejproblematictější a soudí, že kategorie označené tímto termínem (fr. *particules*) jsou v obou jazycích radikálně odlišné, takže dvojici *částice* – *particule* lze chápat jako překladatelské *faux amis*. V otázce determinantů pak – díky funkční absenci této kategorie v češtině – hrála

roli především otázka, do jaké míry přizpůsobit v dané gramatice popis francouzským či českým zvyklostem.

Po formální a jazykové stránce má předkládaná diplomová práce všechny předepsané náležitosti. Autorka čerpala z širokého spektra bibliografických pramenů sekundární literatury (40 zdrojů tištěných, 10 elektronických) převážně francouzské provenience.

Závěr

Předkládanou práci doporučuji k obhajobě s hodnocením výborně.

.....
PhDr. Jan Radimský, Ph.D.
(vedoucí DP)

V Poznani, 18. května 2010